

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

A KLÍMAVÁLTOZÁS LEHETSÉGES HATÁSAI A NAGY FOLYÓK VÍZMINŐSÉGÉRE

LIPTAY ZOLTÁN¹, ENGLONER ATTILA²

¹ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG

²HUN-REN ÖKOLÓGIAI KUTATÓKÖZPONT

A projekt:

Tiszta Ivóvíz: A biztonságos ellátás multidiszciplináris értékelése a forrástól a fogyasztóig – NKFIH Nemzeti Kiválóság Program

+ Ökológiai Kutatóközpont

+ Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

+ Nemzeti Népegészségügyi Központ

+ Miskolci Egyetem

+ Fővárosi Vízművek Zrt.

TISZTA
IVÓVÍZ | NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

AZ NKFIH ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

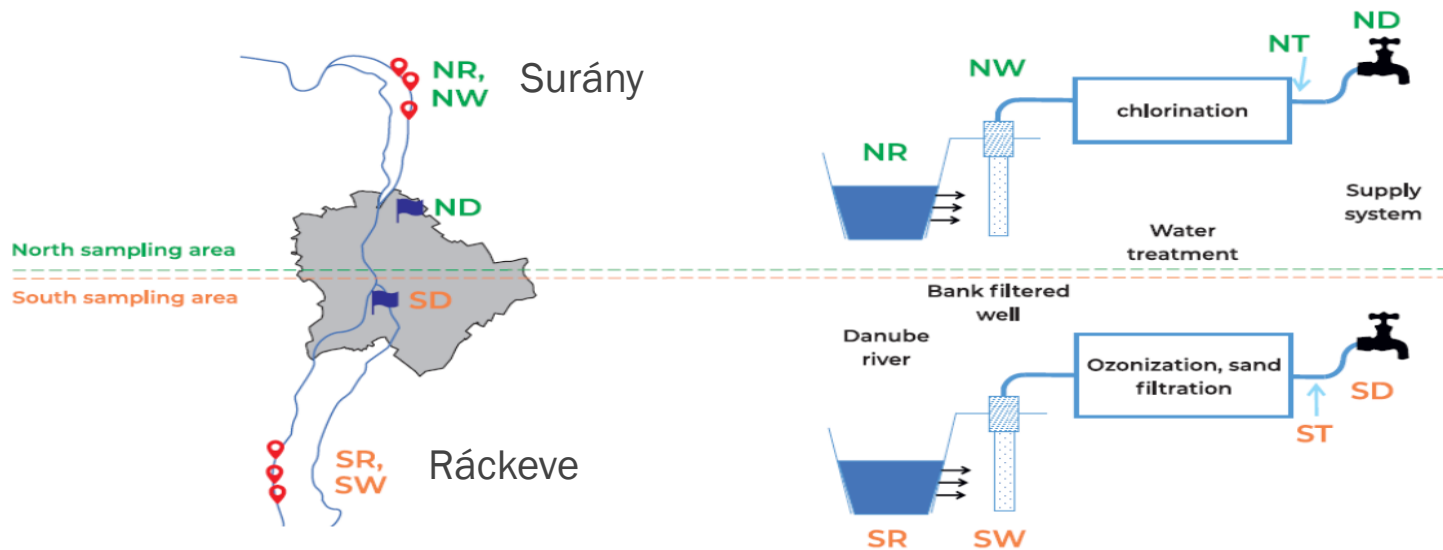
www.tisztaivovizprogram.hu

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

Tiszta Ivóvíz: A biztonságos ellátás multidiszciplináris értékelése a forrástól a fogyasztóig – NKFIH Nemzeti Kiválóság Program

TISZTA
IVÓVÍZ

NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

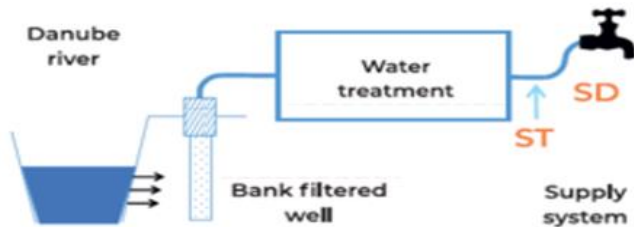
AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

Vargha M, Róka E, Erdélyi N, Németh K,
Nagy-Kovács Z, Kós P, Engloner A. 2023.
Diversity 15, 621.

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

kémiai-biológiai vízminőség: mikrobiális közösségek, **hagyományos szennyezők**

hidrológia, hordalékdinamika, hálózathidraulika
geofizika, felszín alatti vízáramlás, kúthidraulika

kémiai-mikrobiológiai vízminőség: higiénés mikrobiológia, **szerves mikroszennyezők**, antibiotikum rezisztens szervezetek

vízminőség, vízbiztonság, üzemeltetés

NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

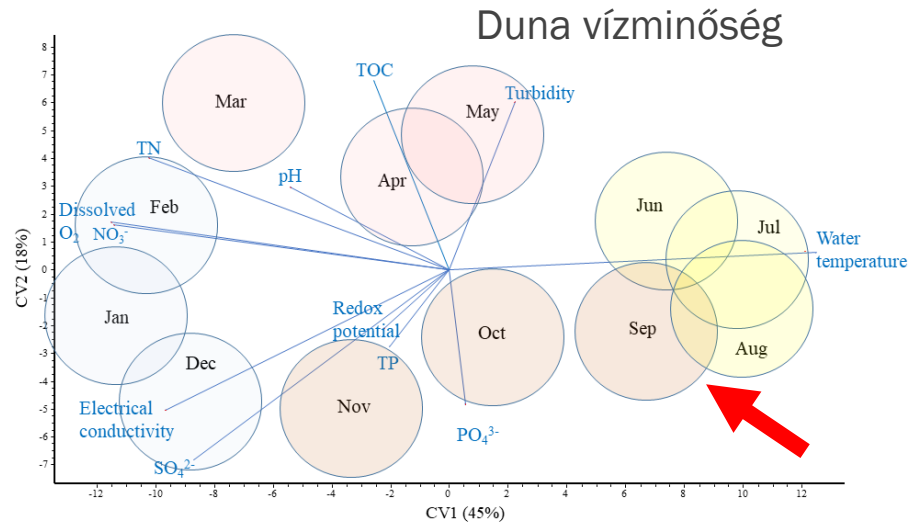
AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

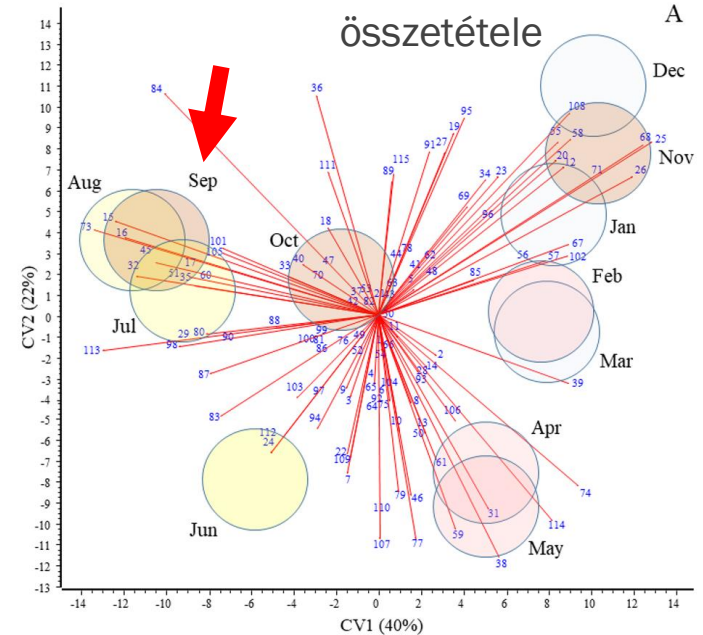

Adatsorok elemzése

Meteorológiai, hidrológiai események hatása: fizikai, kémiai, biológiai változások

Plankton mikrobiális összetétele

Engloner A, Vargha M, Kós P, Borsodi AK. 2023.
PLoS ONE 18(9): e0292057

TISZTA
IVÓVÍZ

NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

Modellezés: Hidrodinamika és Vízhőmérséklet

Elérhető numerikus modellek:

- MIKE (3, 21, Hydro River, SHE) + EcoLab
- TELEMAC 2D/3D + WAQTEL
- Delft 3D (D-Water Quality Module)
- HEC-RAS 2D + WASP
- CE-QUAL-W2
- Iber WQ
- RiverFlow2D + Water Quality
- ...

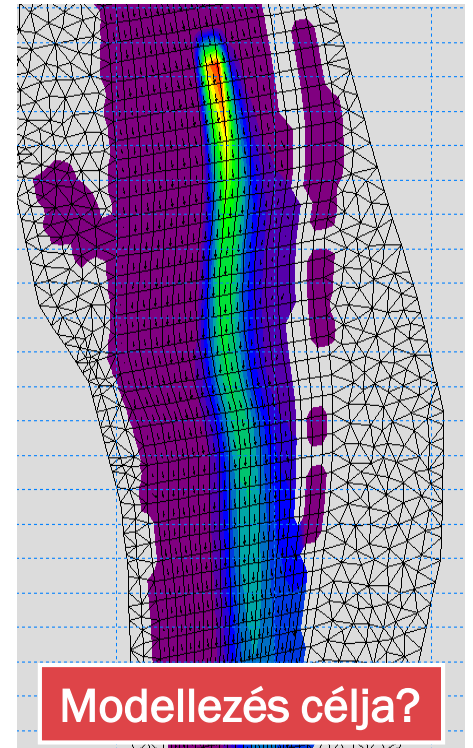
MIKE 21 FM + EcoLab (DHI)

- Water Quality: tápanyag-transzport
- Xenobiotics: Sulfametaxazole, Benzotriazol, Carbamazepine
- Heavy Metals: Cink

Szükséges adatok:

- Domborzat (Duna nagyvízi meder Vác-Göd, és Ercsi-Adony között)
- Hidrológiai adatok: vízállás és vízhozam (mellékfeltételek + kalib./valid.)
- Fizikai és kémiai terepi mérések eredményei (mellékfeltételek + kalib./valid.)

Vizsgált időszak: 2019/02/18 – 2020/02/17

TISZTA
IVÓVÍZ

NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

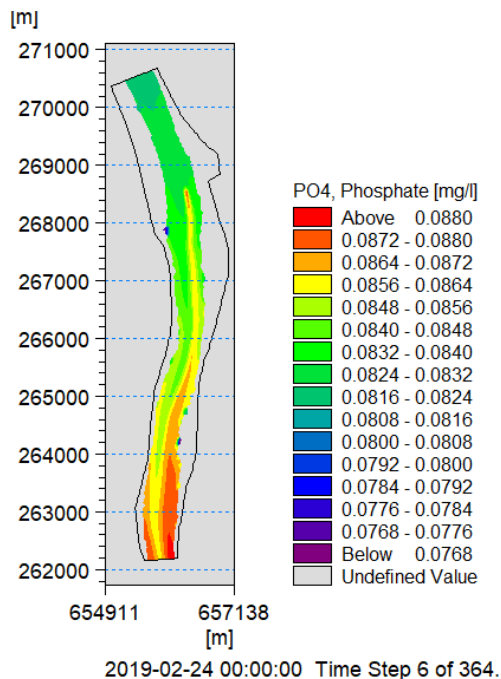
AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

Vízminőség modellezés - klímaváltozás függvényében

Várható és szélsőséges scenáriók
hőmérséklet és vízhozam

TISZTA
IVÓVÍZ

NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

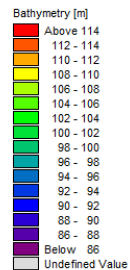
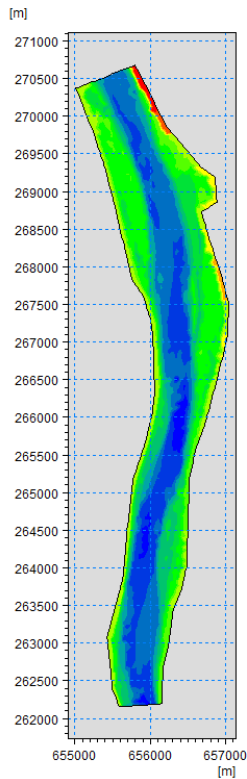
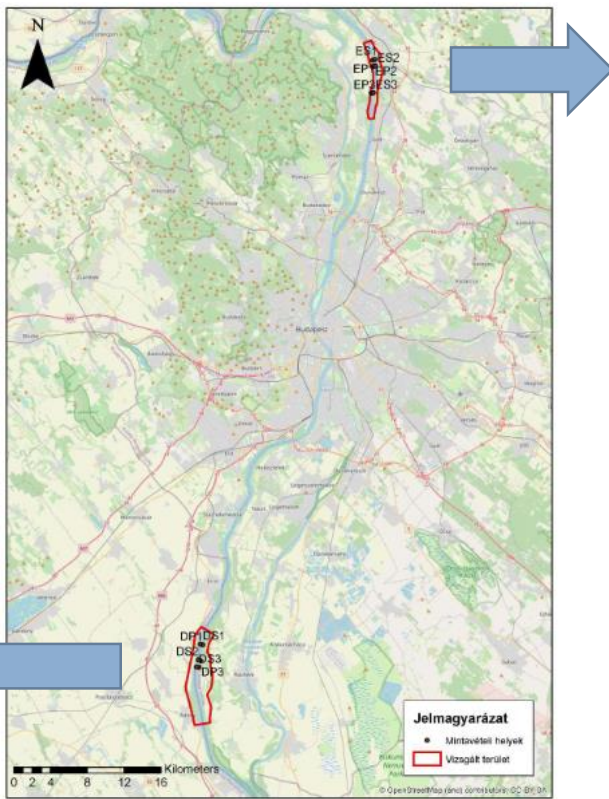
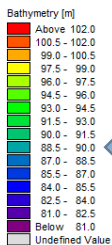
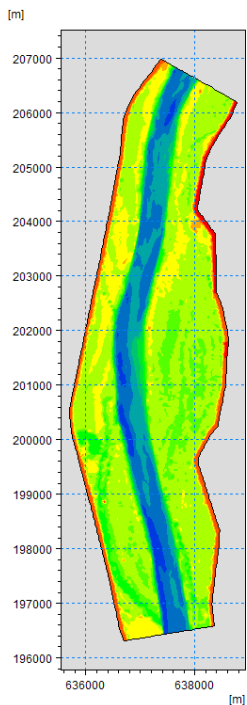
NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

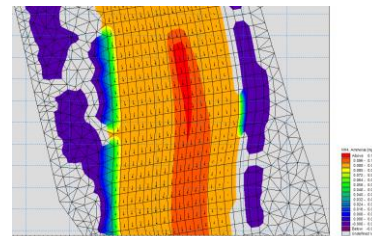
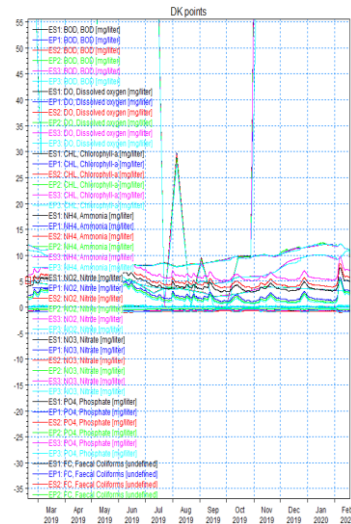

MTA

A modellek

Kimenetek

**TISZTA
IVÓVÍZ**

NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

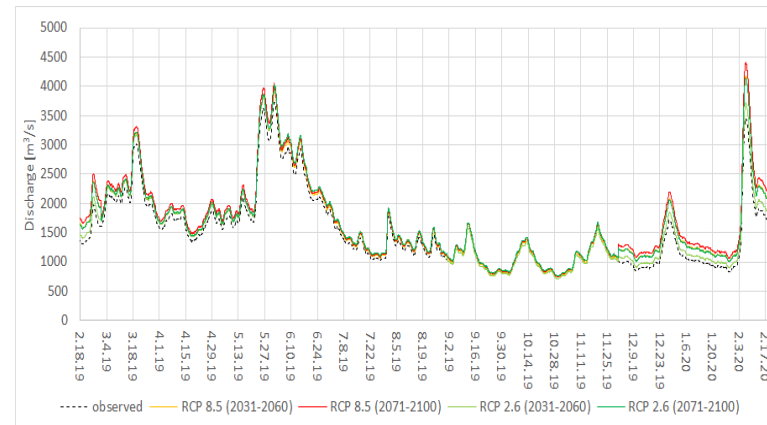
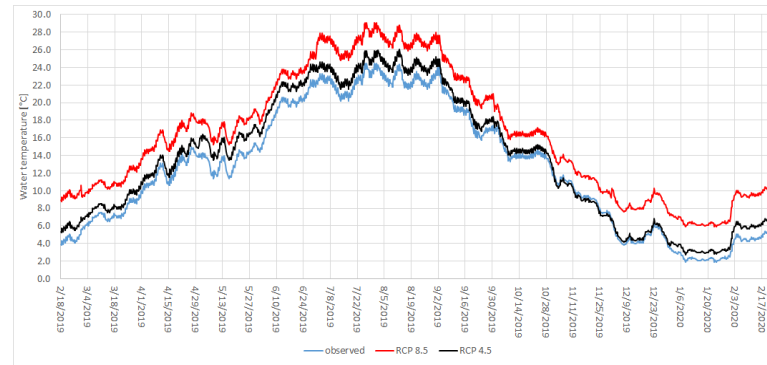

MTA

Klímaszcenáriók → Peremfeltételek

- Víz hőmérséklet változása:
  - Hőmérséklet érzékeny folyamatok változása
  - KLIMADAT adatbázis alapján
  - **RCP 4.5:** a várható globális léghőmérséklet emelkedés 2-3 °C 2100-ra
  - **RCP 8.5:** a várható globális léghőmérséklet emelkedés 4,3 °C 2100-ra
  - A léghőmérséklet és a víz hőmérséklet erős korrelációja alapján a havi átlagos változásokat a víz hőmérsékletre is érvényesnek tekintettük.
- Vízhozam változása:
  - Szélsőségek vizsgálata: árvizes és aszályos időszakok
  - Klímaszcenáriók alapján:
    - **RCP 2.6:** a várható globális léghőmérséklet emelkedés <2 °C 2100-ra
    - **RCP 8.5:** mint fentebb.

Probst, E., Mauser, W. (2023): Climate Change Impacts on Water Resources in the Danube River Basin: A Hydrological Modelling Study Using EURO-CORDEX Climate Scenarios

TISZTA
IVÓVÍZ

NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVÁLÓSULÓ
PROJEKT

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

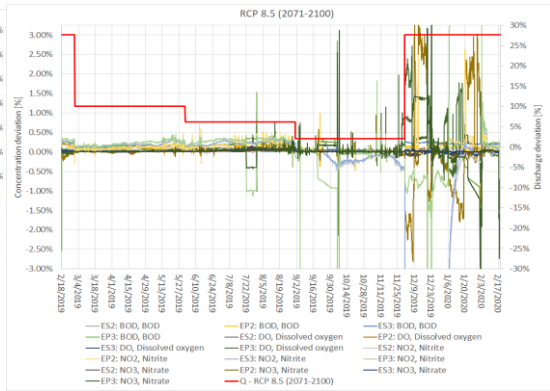
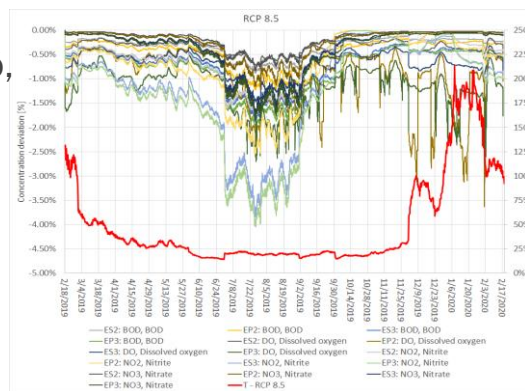
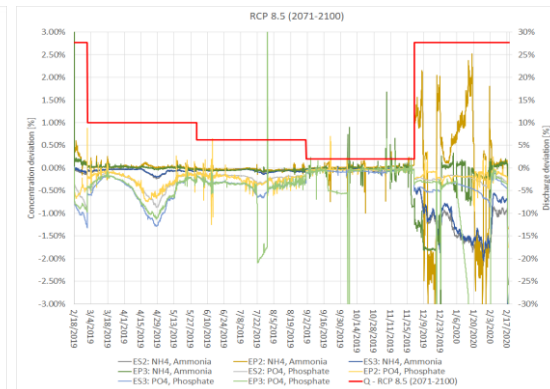
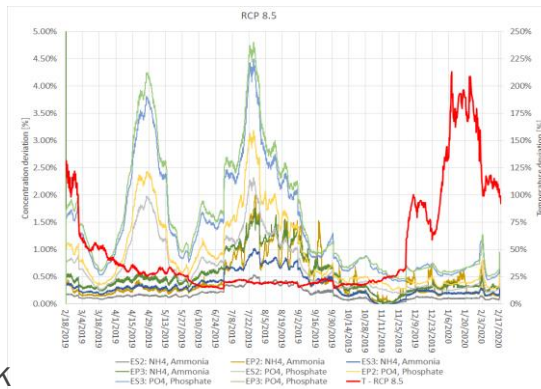

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

Eredmények - Elemzések

- Fő kérdés a modell érvényessége:
  - Mért adatokon tapasztalt összefüggések reprodukciója (vízhő/vízhozam korrelációk)
  - Paraméterezhetőség
  - Folyamat szimulációja <> Változók köre
  - Szakirodalmi háttér (dokumentáció, igazolás)
- Eredmények kiértékelése:
  - Érzékenységvizsgálat
  - Hatások elemzése:
    - Egyedi vizsgálatok
    - Komplex esetek

Vízhőmérséklet

Vízhozam

**TISZTA
IVÓVÍZ** | NEMZETI
KIVÁLÓSÁGI
PROGRAM

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVÁLÓSULÓ
PROJEKT

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

mta.hu

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

www.tisztaivovizprogram.hu